

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти

**СОЦІАЛІЗАЦІЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 4 курсу 11-451 групи
Спеціальності 013 Початкова освіта
Спеціалізація: логопедія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Початкова освіта
Константинова Олександра Сергіївна
Керівник к.п.н., доцентка Горлова А. В.
Рецензент Мартянова М.А.
вчитель-методист Херсонської
багатопрфільної гімназії №20
ім. Б.Лавреньова Херсонської міської ради

Херсон – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	7
1.1. Соціалізація учнів початкової школи в умовах дистанційного навчання як педагогічна проблема.....	7
1.2. Особливості комунікації як головного засобу передання соціального досвіду молодших школярів під час дистанційного навчання.....	12
1.3. Інструменти соціалізації у дистанційному навчанні.....	16
РОЗДІЛ 2. СОЦІАЛІЗАЦІЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	19
2.1. Діагностика рівня соціалізації особистості молодших сучасних школярів.....	19
2.2. Шляхи соціалізації учнів початкових класів під час дистанційного навчання.....	24
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
ДОДАТКИ.....	
ДОДАТОК А.....	
ДОДАТОК Б.....	

Сучасне суспільство ставить до освіти нові вимоги, однією з яких є формування особистостей, що спроможні ухвалювати неординарні рішення, соціалізуватися у мінливому суспільстві. Активність, самостійність, творчість, здатність адаптуватися до стрімких змін - ці риси особистості дуже важливі на сучасному етапі розвитку людства. Особливо відчутно це стало в умовах пандемії COVID-19, що обмежує відвідування школярами закладів освіти та впровадження дистанційної форми навчання.

Дитина формується в певному історичному часі та соціальному середовищі, у процесі практичної діяльності й виховання. Тому особистість як соціальна індивідуальність - завжди конкретне утворення, поєднання і взаємодія різних факторів. Особистістю називається людина, яка накопичує соціокультурний досвід. Крім того, соціалізація учнів має відбуватися саме в інформаційному суспільстві - суспільстві економіки та знань XXI століття. Тому перед вчителем стоїть завдання підготовки учнів до життя в умовах цифрового світу.

Важливим завданням сучасного навчання є спрямованість на те, щоб готувати учнів не тільки пристосуватися до соціальних змін, але й активно освоювати їх.

Школа - це заклад освіти, що забезпечує потреби громадян у загальній середній освіті, і є тим основним соціальним інститутом, який реалізує мету загальної середньої освіти, спрямовуючи свою діяльність на формування в учнів світогляду, ціннісних орієнтацій, умінь самостійно мислити, здатності до самопізнання і самореалізації у різних випадках творчої діяльності, вмінь і навичок, необхідних для життєвого і професійного вибору.

Розкриття здібностей кожного учня, виховання порядної та патріотичної людини, особистості, готової до життя у високотехнологічному, конкурентному світі. Шкільне навчання повинне бути побудоване так, щоб

випускники могли самостійно ставити і досягати серйозних цілей, вміло реагувати на різні життєві ситуації.

Виходом зі сформованої ситуації може стати дистанційне навчання. Необхідність такого виду освіти пов'язана з потребами нового інформаційного суспільства, його технічними і технологічними можливостями - це одна з можливостей розширити освітній простір для дітей, можливість отримання будь-якого рівня освіти на місці свого проживання.

Сучасна освіта розвивається стрімко: широкий спектр навчальних програм, модернізація змісту, впровадження нових педагогічних технологій, інформатизація і комп'ютеризація, створення профільних класів та багато іншого. Комп'ютерні технології, інтегровані з педагогічною системою організації навчальної діяльності, що дозволяють істотно збільшити освітні можливості школярів, здійснити вибір і реалізацію індивідуальної траєкторії у відкритому освітньому просторі.

Зараз, коли в Україні, як і у всьому світі, форма дистанційного навчання все більше розповсюджуються, обговорення цього питання знову стає актуальним.

Для дистанційної форми навчання явище соціалізації, невід'ємної складової будь-якого педагогічного процесу, набуло визначального характеру, від рівня втілення якого залежить ефективність навчального процесу. У середовищі дистанційного навчання соціалізація є електронною.

Електронна соціалізація визначає взаємодію комунікантів у системі «людина-комп'ютер», де спостерігається людино-машинна взаємодія, наприклад, у процесі самостійного навчання за допомогою електронного підручника, та системі «людина-комп'ютер-людина», де комунікація відбувається між людьми за допомогою комп'ютера. В обох випадках комп'ютер є лише технічним пристроєм, що виконує функцію ретранслятора

в процесі передання та отримання інформації і не виступає суб'єктом навчання. Проте саме друга система надає можливості реалізувати інтерактивну суб'єкт - суб'єктну педагогічну взаємодію.

Питання соціалізації особистості розглядали у філософській, соціологічній, психологічній, культурологічній, педагогічній літературах.

Дослідженням проблеми соціалізації займались Г. Гіддінгс, Е. Дюркгейм, Е. Еріксон, Ч. Кулі, Дж. Мід, З. Фрейд та ін. Загальні питання соціалізації було досліджено у працях вітчизняних та зарубіжних дослідників, а саме: Г. Андрєєвої, М. Лукашевич, Р. Овчарової, С. Русової, В. Семенова, В. Сухомлинського та ін. Комп'ютерно-опосередковану соціалізацію вичали Машбиць Є.І, Меньшикова Ж. А., Розіна І. М.

Мета дослідження дипломної роботи полягає в теоретичному опрацюванні матеріалу науково-методичної літератури щодо понять соціалізації молодших школярів в умовах дистанційного навчання; розкриття методів, форм удосконалення рівня соціалізації в сучасних умовах, розкритті значення соціалізації молодших школярів під час дистанційного навчання, визначенні ролі дистанційного навчання як фактора соціалізації дитини.

Об'єкт дослідження: процес соціалізації молодшого школяра.

Предмет дослідження: шляхи соціалізації школяра в умовах дистанційного навчання.

Виконання даної роботи передбачало вирішення наступних **завдань:**

1. На основі аналізу даних науково-методичних джерел дослідити інструменти соціалізації молодших школярів в умовах дистанційного навчання.
2. Уточнити зміст понять «соціалізація» та «дистанційна освіта».
3. Дослідити особливості впливу дистанційного навчання на рівень соціалізації здобувачів освіти.

4. Обґрунтувати ефективні шляхи соціалізації школяра в умовах дистанційного навчання.

Методи дослідження. Для досягнення мети дослідження та вирішення поставлених завдань був використаний комплекс методів, а саме:

- теоретичні: аналіз філософської, педагогічної, психологічної, методичної, мистецтвознавчої літератури з теми дослідження; аналіз навчальних програм, підручників, методичних посібників; системний підхід в розкритті сутності проблеми і формування понятійно-термінологічного апарату дослідження; теоретичне моделювання;

- емпіричні: педагогічне спостереження, усне опитування, аналіз навчальних і творчих робіт учнів; діагностичні завдання; статистична обробка результатів дослідно-пошукової роботи з теми дослідження.

- методи математичної обробки результатів дослідження: обробка даних та графічна презентація результатів здійснювалась за допомогою електронних таблиць MS PowerPoint 2010.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

1.1. Соціалізація учнів початкової школи в умовах дистанційного навчання як педагогічна проблема.

Останнім часом суспільність вимагає від закладу загальної середньої освіти реалізацію соціальної функції, тобто: введення дитини шляхом навчання в галузь соціальних ролей. Залучення молодших школярів до участі в позакласній та позашкільній роботі сприяє набуттю ними цього соціального досвіду, іншими словами, відбувається процес соціалізації особистості, готуючи учнів до виконання своєї ролі в громадськості. Зрештою, індивідуальність дитини розвивається через активні суспільні дії, свідомо змінюючи і перетворюючи навколишнє середовище, і себе в процесі цілеспрямованої активності [14].

У сучасній педагогіці проблема соціалізації дитини молодшого шкільного віку поступово виходить на перший план.

Згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р. № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19», від 25.03.2020 № 239 «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України», листів Міністерства освіти і науки України № 1/9-154 від 11 березня 2020 року, № 1/9-173 від 23.03.2020 року «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину», №1/9-182 від 31.03.2020 року «Щодо організованого завершення 2019/2020 навчального року та зарахування до закладів загальної середньої освіти», листа ДОН ОДА 01-24/572/0/160 від 13.03.2020 «Про організацію дистанційного навчання закладах загальної середньої освіти» у період карантину закладам освіти рекомендується проводити заняття в режимі дистанційної підтримки освітнього процесу з метою забезпечення неперервності освітнього процесу [8].

Соціалізація - це розвиток особистості під час її всього його життя у співдіянні з оточуючим середовищем, яке передбачає засвоєння і відтворення соціальних норм і культурних цінностей держави та саморозвиток і самореалізацію індивіда в тій громаді, до якого він належить. Цей процес відбувається в умовах стихійного взаємодіяння особистості з навколишнім середовищем та в ході педагогічно-цілеспрямованого виховання. Сутність соціалізації полягає в тому, що вона формує людину як частину суспільства.

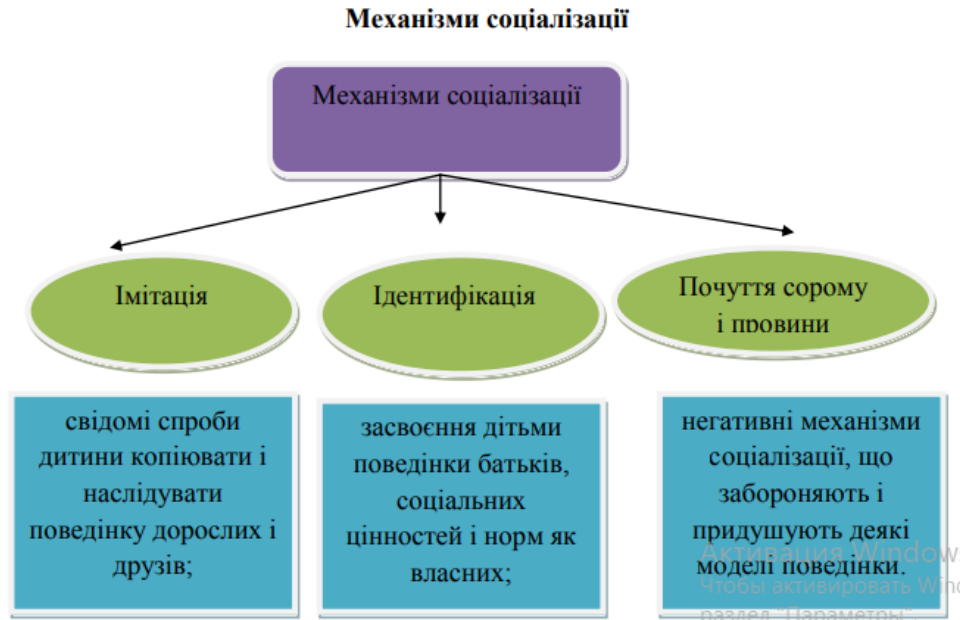
Соціалізація - це двосторонній процес, який включає в себе, з одного боку, засвоєння особою соціального досвіду в соціальному середовищі та системи соціальних зв'язків, з іншого боку, активний процес відтворення системи цих зв'язків людини за рахунок її активної діяльності, активного включення в соціальний осередок [18].

Соціалізація охоплює всі процеси співпраці в культурі, комунікації та навчання, за допомогою якої людина набуває здатності брати участь у суспільному житті. Виокремлюють три основні області, в яких відбувається становлення особистості: спілкування, діяльність, самосвідомість [3, 92]. Процес соціалізації відбувається як цілісність усіх трьох областей. Така цілісність створює для молодшого школяра реальність, в якій він може спілкуватися, оволодіваючи системою соціальних відносин. Як результат, сутність процесу соціалізації полягає в тому, що людина поступово переймає громадський досвід і використовує його для пристосування до суспільства [14].

Соціалізація людини відбувається протягом усього її життя, розгалужуючись на первинну (соціалізація дитини у межах родинних зв'язків) і вторинну (соціалізація у межах соціальних інститутів, соціальних контактів поза межами безпосереднього середовища дитини). Адже умови життя дитини, відповідно і вона сама, невпинно трансформуються, що вимагає введення у нові соціальні ролі, зміну статусу тощо.

У поясненні механізмів соціалізації дитини досить цікаву концепцію запропонував З.Фрейд (Схема 1.1) [26].

Схема 1.1

Особлива роль процесу соціалізації учнів належить освіті, оскільки вона виступає як соціальний інститут, що забезпечує становлення цілісної особистості. Практично весь період дорослішання молодшої людини, аж до його самостійного вступу в самостійне трудове життя, проходить в освітніх установах різного типу. Тому можна вважати, що на певному етапі основним соціальним інститутом, що здійснює соціалізацію молоді в сфері систематичного освоєння регіонального компонента культури, стають загальноосвітні установи. Якщо в родині відбувається освоєння особистістю соціокультурних стандартів і загальнолюдських норм і цінностей, то в рамках інститутів освіти відбувається освоєння знання, акумульованого в ньому соціального досвіду, реалізація здібностей і обдарувань особистості. У процесі соціалізації особистості, на етапі підготовки до трудової діяльності, здійснюваної, перш за все в процесі освіти і виховання, формуються професійно-значущі якості та соціально-моральні установки і цінності молодшої людини, соціально-психологічні якості його особистості [15,27].

Досягнення сучасної освіти визначаються не стільки тим, чого дитина навчилася (обсяг знань, умінь та навичок), скільки здатність здобувати нові знання, формувати вміння та навички в нестандартних умовах. Активна участь дитини в навчальній діяльності є однією з першооснов формування її соціальної активності [14].

Провідна роль закладу загальної середньої освіти проявляється в тому, що своєю діяльністю школа задає основний напрямок і зміст соціальних впливів, їх орієнтацію у процесі цілеспрямованої педагогічної дії.

Цікавість до проблеми соціалізації молодшого школяра виник давно. Про це свідчать праці учених ХХ століття Л.Виготського, Л.Буєвої, І.Кона, А.Макаренка, В.Сухомлинського, Л.Рубінштейна, в яких вони вказували на взаємозв'язок між умовами соціального осередку та розвитком індивіда, зазначаючи необхідність активного особистісного розвитку.

Серед нових каналів соціалізації молоді найбільше значення набувають ЗМІ та Інтернет. У ролі потужних каналів соціалізації виступають: телебачення, реклама, ігрові технології сучасних ЗМІ, а також діяльність радикально змінилися соціальних організацій. На противагу глобальним розвиваються і посилюються регіональні і локальні традиції в сучасній духовній культурі наступних поколінь, що необхідно враховувати в процесі роботи з молоддю.

Особистість формується в певному історичному часі та соціальному осередку, у процесі практичної діяльності й виховання. Крім того, соціалізація учнів в сучасних умовах відбувається саме в інформаційному суспільстві - суспільстві економіки та знань ХХІ століття. Тому перед вчителем стоїть завдання підготовки учнів до життя в умовах цифрового світу [19].

Дистанційне навчання – це форма навчання, за якої здійснюється використання комп'ютерних технологій, що задовольняють необхідність у інтерактивній взаємодії вчителя та учнів [7].

Дистанційні технології освіти - це можливість вивчати та отримати необхідні знання віддалено від навчального закладу в будь-який зручний час.

Основною функцією дистанційного навчання є розвивання творчих та розумових здібностей молодшого школяра за допомогою відкритого й вільного використання всіх освітніх програм та ресурсів в мережі Інтернет.

Для впровадження дистанційної форми навчання необхідна наявність певного технічного забезпечення: комп'ютера, планшет, смартфона тощо та доступ до мережі Інтернет [11].

Основною ідеєю методики дистанційного навчання є формування навчального інформаційного осередку, яке включає в себе комп'ютерно-інформаційні джерела, електронні бібліотеки, відео та аудіо матеріали, книги і навчальні посібники. Незмінною частиною такого навчального осередку є молодші школярі і викладачі, взаємодіяння яких здійснюється за допомогою сучасних телекомунікаційних засобів [19].

Одними з перших труднощів дистанційного навчання ми вважаємо труднощі процесу соціалізації молодшого школяра, тобто перебування поза колективом однолітків ймовірно створить негаразди дитини в ситуаціях вирішення конфліктів, співпраці з ровесниками, що і обумовлює соціалізацію учнів початкової школи в умовах дистанційного навчання як педагогічну проблему.

Незвичні умови життєдіяльності, соціальна ізоляція, часткова дезінформація підвищують рівень стресового напруження як дітей, так і дорослих. Стресовими факторами в такому випадку виступають порушення сталих комунікативних зв'язків, порушення звичного режиму життя, страх

бути зараженим, нудьга, недостатне володіння інформацією (або її відсутність), тощо [8].

Таким чином, якщо ми хочемо сприяти успішній соціалізації молодших школярів, які відповідають цілям суспільного розвитку, що мають позитивно спрямований вектор, необхідно, щоб умови, створювані суспільством для становлення особистості, забезпечували його соціалізацію в усіх сферах суспільного буття, сприяли розвитку творчого потенціалу, формування здібностей і орієнтували на відповідне фізичне, психічне і моральне розвиток. Крім того, соціалізація підростаючого покоління повинна бути випереджальною, що враховує можливі в майбутньому зміни.

1.2. Особливості комунікації як головного засобу передавання соціального досвіду молодших школярів під час дистанційного навчання.

Молодший школяр в інформаційному суспільстві, де головною цінністю є інформація, має вільний доступ до Інтернет-простору, який кардинально змінює процес соціалізації особистості. Вчені Європи і США активніше досліджували проблему соціалізації людини в Інтернеті, а в Україні її вивчення лише розпочалося й має наразі теоретичний характер.

Молодший шкільний вік є надто важливим для людини в процесі становлення особистості, а різні технології дистанційної освіти в закладах загальної середньої освіти неоднозначно впливають на розвиток дитини, в тому числі на її соціалізацію, мають як позитивні, так і негативні наслідки.

З соціально-педагогічної точки зору соціалізація дитини молодшого шкільного віку в просторі дистанційної освіти є новим компонентом процесу соціалізації людини, яка є частиною інформаційного суспільства, ка через Інтернет-простір впливає на якісні зміни структури самосвідомості особистості, перебудову всіх сфер життєдіяльності людини. Особливістю соціалізації в Інтернет-просторі є активізація індивіда, індивідуалізація людини, тобто перетворення її із соціального об'єкта на соціальний суб'єкт.

Дистанційне навчання глобального процесу інформатизації національної освіти; шкільного предмета можна розглядати як:

- системну одиницю
- освітній осередок;
- технологію, яка передбачає створення нових методичних прийомів введення учнів в соціум та навчання;
- комунікативний простір, в якому здійснюється постійна взаємодія між мережним учителем і учнем, а також між учнями;
- засіб освітньої самореалізації молодшого школяра, тобто учень бере відповідальність на себе за досягнення у навчальній діяльності;
- спосіб формування в учнів навички самостійності, ІКТ-компетентності, розвитку інтелектуальних здібностей;
- засіб професійного вдосконалення учителя, зокрема, розвитку методичних та ІКТ-компетентностей [22,72].

Дистанційна освіта на кожному ступені загальної середньої освіти повинна здійснюватися відповідно до особливостей якісно-особистісних утворень, що формуються на різних вікових етапах розвитку дитини. І відповідно така система навчання унеможлиблює використання її як альтернативи очному навчанню, хоча може бути використана у якості додаткової.

Система дистанційної освіти в Україні лише набирає оберти та робить перші кроки та з кожним роком вдосконалюється й розширюється.

Дослідниками особливостей дистанційного навчання активно вивчається спектр загальних питань, який стосується дидактичних принципів та технологічних платформ. Втім, комунікативна складова даного явища, з точки зору якості педагогічних впливів, розглянута сьогодні недостатньо [19].

Для дистанційної форми навчання явище комунікації, невід'ємної складової будь-якого педагогічного процесу, набуло визначального

характеру, від рівня втілення якого залежить ефективність набуття соціального досвіду молодшого школяра. У середовищі дистанційного навчання комунікація є електронною. Електронна комунікація у системі «людина-комп'ютер - людина», надає можливості реалізувати інтерактивну суб'єкт - суб'єктну педагогічну взаємодію.

Системна послідовність навчальних завдань складає програмну основу для навчальної діяльності учнів, практичне здійснення якої забезпечує необхідні умови для формування розумових дій і внутрішнього плану свідомості через засвоєння індивідуумом зовнішніх дій з предметами і соціальних форм спілкування і перетворення пов'язаної з ними інформації на знання та особистісні смисли. Функціонально педагогічна взаємодія виявляється у з створенні мовленнєвого тексту під час діалогу вчителя й учня.

Оскільки йдеться про дистанційне навчання, основним змістом управління якого є комп'ютерна система, ще на етапі проектування навчальної діяльності визначають основні вимоги до організації діалогової взаємодії, психологічні вимоги до діалогової взаємодії для підтримання належного рівня мотивації, психологічні та лінгвістичні вимоги до діалогу. При проектуванні педагогічної взаємодії необхідно враховувати не лише предметну її спрямованість на вирішення конкретних проблем, з якими учень не може впоратись, а й мотиваційну сторону діяльності учня, що буде сприяти подальшій успішній соціалізації молодшого школяра.

Дидактична взаємодія здійснюється в межах неприродного комунікативного середовища. Комунікативне простір передбачає сформовану ситуацію взаємодіяння, в якому є місце, час та взаємність для спілкування, націленого на досягнення цілей процесу соціалізації.

У центрі комунікативного простору знаходиться дитина. Задача учителя - проектування цього поля, а не предмету, проектування впливу та,

урешті-решт, проектування педагогічної взаємодії учасників навчального процесу.

У центрі навчального процесу сучасна форма освіти ставить учня і його співробітництво між іншими учнями, а це передбачає звертання до інтерактивних методів взаємодії.

Спільна діяльність суб'єктів дистанційного навчання, тобто взаємодія в електронному просторі, спрямована на реалізацію єдиної мети і передбачає взаємообмін інформацією засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Передумова для будь-якої людської діяльності - це комунікація. Відомо, що спілкування – це обмін повідомленнями, інформацією, що представлена в усній або письмовій формі. Тим не менш, під час спілкування, інформація не тільки передається та приймається, а й зазнає певні зміни: формується, розвивається, уточнюється.

Ми можемо комунікувати за допомогою вербальних, тобто мова і невербальних засобів, тобто мова тіла жести, діапазон голосу, пантоміміка, тембр і міміка тощо.

У межах дистанційної форми існують так способи взаємодії суб'єктів навчального процесу:

- а) дитина передає повідомлення іншій дитині;
- б) передається повідомлення групі учнів від учня і навпаки;
- в) група учнів обмінюється інформацією з іншою групою;
- г) вчитель комунікує з учнем чи групою учнів [8,70].

Однією із важливих проблем організації дистанційного навчання є якість комп'ютерноопосередкованої комунікації, психологічними і соціальними недоліками якої є: відсутність живого контакту віч-на-віч;

короткочасна і часто відстрочена у часі взаємодія з іншими учнями та викладачем; дефіцит невербального і голосового спілкування; відсутність можливостей для розвитку близьких стосунків між учасниками тощо. Таким чином, компонентами дистанційної взаємодії є: суб'єкти навчальної діяльності, ресурси (інформація, час, зусилля, мотивація), засоби і технології, майбутній результат і його реалізація (дії) [8,71].

1.3. Інструменти соціалізації у дистанційному навчанні.

Важливу роль у процесі соціалізації відіграє соціальне середовище, яке оточує дитину, в якому вона росте і розвивається. Дитина поступово набуває соціальних ролей у суспільстві, вчиться поводитись відповідно до вимог соціуму, постійно утримуючи баланс між ними і власними потребами.

До цих факторів соціалізації ми відносимо все оточення дитини: сім'я, школа, однолітки, сусіди та інформаційне середовище та її індивідуальні особливості, які безпосередньо впливають на формування у неї картини світу.

Сьогодні ідея «освіта через усе життя» призводить до необхідності пошуку нових методів передачі знань і технологій навчання. Використання Інтернет технологій та дистанційного навчання відкриває нові можливості для безперервного навчання та набуття соціального досвіду дитини в таких умовах [19].

Соціально-педагогічна місія закладу загальної середньої освіти як традиційного соціального інституту соціалізації полягає в забезпеченні прав дитини, формуванні в неї необхідного соціального досвіду, створенні потрібних умов для самореалізації дитини, а також зменшення негативних впливів соціуму на індивіда шляхом використання сприятливих факторів соціального середовища [12].

Ми проаналізували сучасні педагогічні технології, що дають загальну картину можливостей організації повноцінної, якісної соціалізації молодших школярів в інформаційно-освітньому середовищі.

Інтернет-навчання – це нова форма освіти, націлена не тільки на формування знань, навичок і вмінь у певній галузі, але і на формування особистих якостей школярів: дисциплінованості, самостійності, відповідальності, співпраці.

Ми пропонуємо список онлайн платформ для організації дистанційного навчання молодших школярів, за яких процес соціалізації молодшого школяра стає більш успішним:

BrainBasketFoundation – платформа, яка допоможе оволодіти навичками програмування за допомогою різноманітних візуальних матеріалів. Можна навчитися створювати ігри, анімацію та багато іншого. Користуватись ресурсом можна безкоштовно.

TheMetropolitanMuseumofArt – матеріали цього Youtube-каналу, допоможуть зануритися у світ мистецтва і проявити свою творчість.

GoogleClassroom – сервіс є безкоштовним, він призначений для навчальних закладів, адже спрощує організацію навчального процесу та процес взаємодії вчителя з учнями. Учні додаються до курсу самостійно або вчитель надсилає їм код для приєднання. Допомагає створювати оголошення та обговорення, в яких учні діляться одне з одним ресурсами та відповідають на питання. Цей сервіс розширює навички учнів в користуванні гаджетами, допомагає учням проявляти ініціативність і творчість [15].

ClassDojo – це простий інструмент для організації дистанційного навчання в режимі реального часу. Тут створена комфортна система заохочення з різними ролями та рівнями доступу. Реєстрацію здійснює вчитель для учнів також. Персональний код для доступу до власного

профілю висилається учням; батьки також отримують доступ до профілю дитини. Перевагою є можливість спілкування учнів на сторінці класу: після того як вчитель створив допис, школярі можуть його коментувати. Кожен учень/учениця отримує ідентифікатор у вигляді монстрика, що робить навчання більш цікавим. Батьки можуть спостерігати успішність учнів з окремих предметів, а також бачити прогрес у соціальних та м'яких навичках дитини [21,24].

LearningApps.org - онлайн-сервіс, що допоможе створити інтерактивні вправи, які можна використати в роботі з інтерактивною дошкою або як індивідуальні вправи для учнів. Є можливість створити вправи різних типів на різні теми. Конструктор сервісу створений для розробки, зберігання та використання інтерактивних завдань з різних навчальних предметів. Це підвищує інтерес дитини до навчання, а активна участь дитини в навчальній діяльності є однією з першооснов формування її соціальної активності [21,25].

Платформа Moodle - безкоштовна віртуальний осередок навчання, що обладнаний необхідним інструментарієм для освітньої взаємодії вчителя та учнів школи. Навчальний матеріал подається у різних формах: тексти, презентаціях, відеоматеріалах, веб-сторінках. Система має великий спектр інструментів для моніторингу навчальної діяльності школярів. Платформа сприяє розвитку пізнавальної самостійності учнів [21,22].

Використання дистанційних технологій в освіті підвищує можливість варіативності способів отримання освіти, полегшує доступ до інформації вчителів та учнів, дозволяє по-новому організувати взаємодію учнів і педагогів, сприяє розвитку пізнавальної самостійності школярів, дає змогу засвоїти новий зміст і набути компетентності необхідні для життя в суспільстві. Що важливо дитина вчиться користуватися цими навичками і знаннями в соціумі. Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними

еталонами школяра, формують його життєво необхідні компетентності, потрібні для вдалої самореалізації у житті, навчанні та праці.

РОЗДІЛ 2. СОЦІАЛІЗАЦІЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Діагностика рівня соціалізації особистості молодших сучасних школярів.

Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві, необхідних для особистої реалізації, активної суспільної позиції, розвитку та працевлаштування, що забезпечують особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього життя.

Однією з них є соціальна та громадянська компетентності, що об'єднують всі форми поведінки, які необхідні для ефективної та конструктивної участі у суспільному житті, в сім'ї та на роботі. Вміння співпрацювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, знаходити компроміси. Признання закону та дотримання прав людини, підтримка соціокультурної багатогранності.

Людині потрібна людина, а дітям, особистість яких формується - середовище. У різних формах карантин, а з ним дистанційне і змішане навчання в Україні триває з березня.

Традиційні способи соціалізації для дитини відкладаються на невизначений період часу.

В Законі України «Про освіту» [1] зазначено про необхідність формування особистості школяра, розвиток його творчих здібностей, набуття ним соціального досвіду.

Досвід авторів свідчить про те, що проблема соціалізації молодших школярів дедалі більше набуває особливої актуальності.

Наші перші практичні кроки по реалізації процесу соціалізації учнів НУШ, що спирається на повагу до дитини, переконали нас в тому, що цей процес буде здійснюватися більш ефективно, якщо:

1. Забезпечити включеність дітей в реальні соціально-значимі відносини.
2. Регулювати відносини дітей і дорослих на основі гармонізації загальнолюдських і реальних цінностей.
3. Створити сприятливі умови для протікання процесу соціалізації дитини, зокрема для забезпечення психологічного комфорту в колективі.
4. Активно впроваджувати ігрові методи та прийоми в навчальний процес [27, 54].

За результатами опитування «Переваги та недоліки дистанційного навчання» вчителів та батьків на базі приватної школи ThinkGlobal Lviv, одним з найпоширеніших недоліків є те, що дистанційна освіта не підходить для розвитку комунікабельності. При дистанційному навчанні особистий контакт студентів один з одним і з викладачами мінімальний, а то і цілком відсутній. Тобто відсутність соціалізації й приналежності до спільноти. Експерти вважають, що учні початкової школи потребують невідкладної підтримки психологів - бо їм бракує спілкування під час карантину [16].

Багато того, чому ми навчаємось ще з дитинства, відбувається через взаємне навчання. Дорослішання й відчуття приналежності до соціальної

групи — надважлива складова становлення для дитини. В онлайні вони неначе позбавлені цього.

У звичайному житті діти вчаться командної роботи, вирішення конфліктних ситуації та ефективної взаємодії одне з одним. В умовах дистанційного навчання в них не так багато можливостей здобути soft skills (вміння домовлятися з іншими людьми, працювати в команді, аргументувати свою позицію. Також сюди відносять лідерські якості і емоційний інтелект – здатність розуміти чужі емоції та контролювати свої, навички самоорганізації), які на першому місці серед навичок XXI століття.

Під час виробничої практики на базі приватної школи ThinkGlobal Lviv, яка є найбільшою мережею приватних шкіл в Україні. Ми провели психолого-педагогічне дослідження методом тестування з учнями другого класу, аби виявити рівень соціалізації молодших школярів, які в 2019-2020 навчальному році один з семестрів провели в режимі дистанційного навчання.

Тестування проводилось з учнями 2 класу, до складу якого входять 18 учнів, з яких 9 дівчат і 9 хлопців .

В тест були включені 20 тверджень, які допоможуть виявити рівень соціалізації молодших школярів за такими критеріями як рівень соціальної адаптованості, активності, автономності та моральної вихованості учнів. Учні, ознайомившись з твердженнями мали в бланку зазначити відповідь, базуючись на таких оцінках: 4- завжди, 3 – майже завжди, 2 – іноді, 1 – дуже рідко, 0 – ніколи. (Додаток А)

Середню оцінку соціальної адаптованості учнів отримують при додаванні всіх оцінок першого рядка і діленні цієї суми на п'ять. Оцінка автономності вираховується на основі аналогічних операцій із другим рядком. Оцінка активності – з третім. Оцінка моральності – з четвертим рядком.

Якщо коефіцієнт більше трьох, то можна констатувати високий рівень соціалізованості дитини; якщо менше трьох, але більше двох, то це свідчить про середній рівень соціального розвитку дитини; якщо результат виявився менше двох балів, то можна припустити, що окремих учень (або група учнів) має низький ступень соціальної адаптованості.

Соціальна адаптованість являє собою процес активного пристосування дитини до умов соціального осередку, що допомагає створити найбільш сприятливі умови для самореалізації і природного засвоєння цінностей, норм і стилів поведінки, прийнятих і суспільстві.

Відповіді показують, що рівень соціальної адаптованості у деяких учнів на високому рівні (9 уч.), у більшості учнів середній рівень соціальної адаптованості (8 уч.) та один з учнів за результатами на низькому рівні. (Рисунок 2.1)

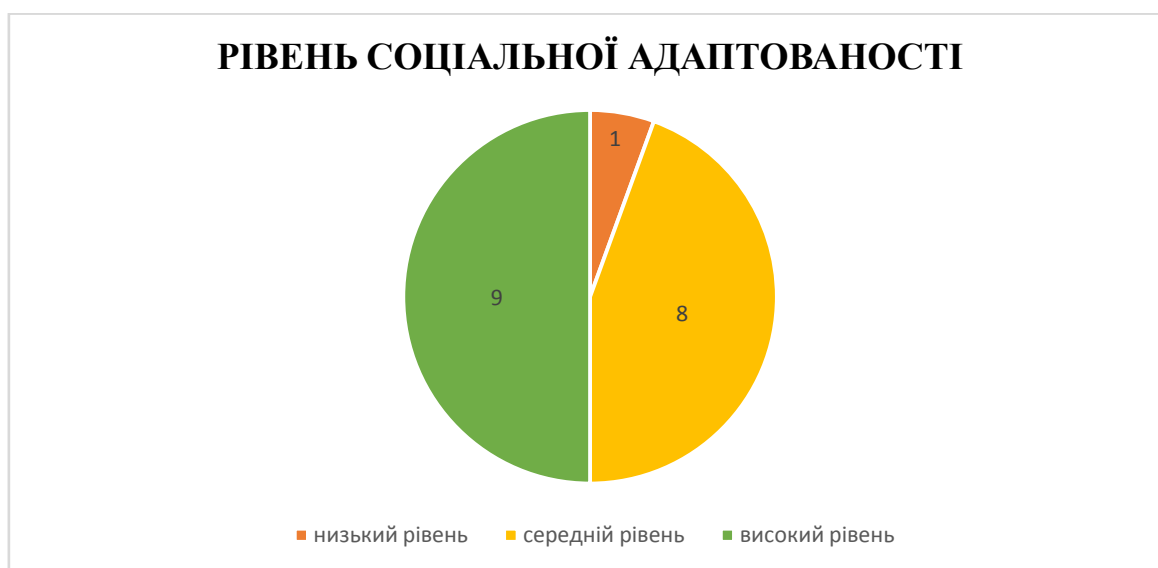

Рисунок 2.1- Рівень соціальної адаптованості учнів 2 класу.

Автономію учня розглядають як здатність до незалежних і самостійних дій, критичної рефлексії, прийняття рішень. Ця здатність включає в себе свідоме психологічне ставлення молодшого школяра до процесу та змісту навчальної діяльності. Здатність особистості до автономії проявляється як в способі навчання, так і в способі перенесення учням результатів навчання на більш широкий контекст.

Оцінка автономності учнів показує, що 5 учні на високому рівні та 13 учнів на середньому рівні автономності. (Рисунок 2.2)

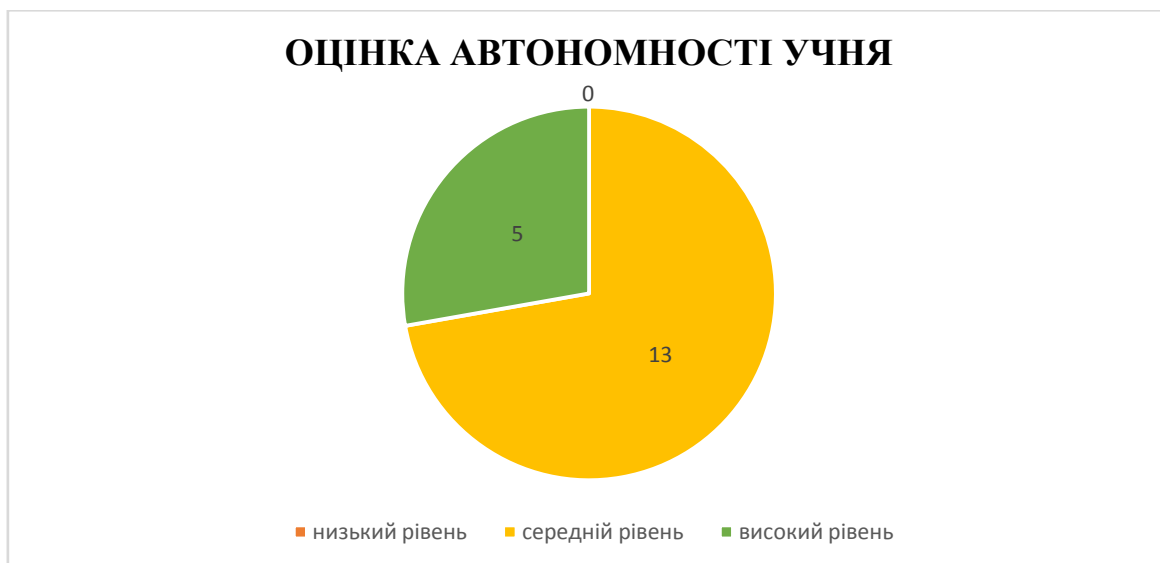

Рисунок 2.2 – Оцінка автономності учнів 2 класу.

Соціальна активність становить ступінь прояву сил, можливостей і здібностей особистості як члена колективу, члена суспільства.

За критерієм соціальної активності маємо такі результати: 10 учнів на високому рівні та 7 на середньому і один учень на низькому рівні. (Рисунок 2.3)

Рисунок 2.3 – Соціальна активність учнів 2 класу.

Моральність - це система принципів, норм і правил, які регулюють поведінку людини в суспільстві, роблять її правильною.

Оцінка моральності учнів показують, що: 12 учнів на високому рівні та 6 на середньому рівні. (Рисунок 2.4)

Рисунок 2.4 – Оцінка моральності учнів 2 класу.

Результатами дослідження другого класу викликають занепокоєння, ми бачимо, що більшість учнів лишається на середньому рівні та один з учнів на низькому рівні соціалізації. І це вимагає від вчителя пошуку нових ефективних шляхів соціалізації особистості молодшого школяра.

Дослідження слід вважати умовним, оскільки тестування проводилось не одразу після періоду дистанційного навчання.

2.1. Шляхи соціалізації учнів початкової школи під час дистанційного навчання.

Дистанційне навчання для України новий освітній досвід, що в країні з'явився зовсім недавно, тим не менш встиг отримати своє місце в педагогічному просторі. Потреба у такій формі навчання обумовлена різними факторами, серед яких можна назвати необхідність в інтерактивній взаємодії здобувачів освіти і вчителів в процесі навчання.

Соціалізація дитини молодшого шкільного віку потребує свого середовища. Таке середовище допомагає створити, зокрема, новітні інформаційно-комунікаційні технології.

Дистанційне навчання створює перешкоди на шляху соціалізації школярів, обмежує учнів лише заняттями та навчальними матеріалами, що базуються на Інтернеті. Хоча діти можуть взаємодіяти через чати, дискусійні дошки, електронні листи чи програми для відеоконференцій, цей досвід не зрівняти з традиційною школою. В умовах тривалого дистанційного навчання порушується звичний ритм дня. Діти не можуть вийти на прогулянку, поспілкуватися з однолітками, а це все негативно впливає на їх самопочуття.

Ми проаналізували шляхи соціалізації учнів під час дистанційного навчання і визначити за яких умов процес соціалізації буде протікати більш ефективно з урахуванням всіх недоліків.

Особистість молодшого школяра, насамперед, визначається реалізацією у виховному процесі діяльнісного підходу, згідно з яким моральні правила і норми школяр засвоює швидше, в процесі співпраці та комунікації з дорослими, однолітками, старшими та молодшими дітьми. Основна функція такого підходу полягає в тому, що в ній набувається досвід ставлення дитини до світу, до людей, до самої себе [25].

Вважається, що сприятливим середовищем для соціалізації є спільна діяльність і спілкування в певному освітньому просторі. Тобто це внутрішній світ людини, через який визначається її ставлення до оточуючого, самосвідомість, погляди, соціальна позиція, самовдосконалення, соціальний досвід та індивідуальність [26].

Оскільки навчання - це соціальна активність, яка відбувається в межах учнівських груп, культури та минулого досвіду.

Ми пропонуємо застосування технологій, які допоможуть сучасним школярам адаптуватись і опанувати сучасні навички соціального досвіду.

1. Впровадження проектного навчання для соціалізації молодших школярів під час дистанційного навчання. Адже через проектне навчання

учні мають можливість використовувати не лише знання з навчальних дисциплін, а й вчитися вести перемовини, ухвалювати спільні рішення, нести відповідальність відповідно до ролі в навчальній команді й разом інтерпретувати результати своєї діяльності.

Проектна діяльність – конструктивна і продуктивна діяльність особистості, спрямована на розв'язання життєвозначущої проблеми, досягнення кінцевого результату в процесі цілепокладання, планування і здійснення проекту.

Це також дає можливість вчителям побачити учнів у новому світлі, допомагати їм розвивати вроджені здібності в новий спосіб, що не вдається часом у традиційній системі уроку. Крім того, часто проектне навчання реалізується через міждисциплінарні зв'язки, що виходять за межі програми одного конкретного предмету. Це значно розширює можливості вчителя і сприяє креативності, а учні часто мають завдання, у процесі вирішення яких отримують практичні навички, непередбачені в теоретичній частині навчального процесу [10].

Ефективність та актуальність проектного навчання для сучасних школярів важко піддати сумніву. Адже воно допомагає вчителю формувати у дітей комплексне сприйняття навколишнього світу, а також привчає їх сміливо вирішувати нагальні проблеми різного рівня складності.

Проектна робота для учня може успішно здійснюватися тільки тоді, коли учень чітко усвідомлює мету роботи й у нього є прагнення до досягнення цієї мети. Іншими словами, успіх виконаної роботи учнів обумовлюється також їх цілеспрямованістю [26].

З власного досвіду роботи в приватній школі ThinkGlobal Lviv. Діти щомісяця реалізують проекти за методологією кращих практик проектного менеджменту, які інтегровані у тематичні хвилі. Підтримувати цей розвиток людей нової генерації допомагає система менторства. Ментор постійно

комунікує з учнями, яке їх другом та наставником, що допомагає учням завжди почувати себе комфортно і захищено.

Одним з проєктів є «Мистецтво за рамками» на уроці Human&World (авторський курс школи інтегрований з предметом «Я досліджую світ») суть якого відтворити картину відомого художника, що потребує винахідливості та креативності. Вивчаючи тему мистецтва, діти мали змогу відвідати музеї та картинні галереї відомі на весь світ за допомогою додатку Google Arts & Culture - це онлайн-платформа, використовуючи яку громадськість може отримати доступ до зображень високої чіткості художніх робіт, які зберігаються у музеях.

Під час дистанційного навчання в школі відбувались щотижневі творчі майстер-класи через платформу Zoom, що дають змогу розвинути креативність, розкрити їх потенціал якомога повніше та дати дітям можливість самореалізуватися.

2. Ми рекомендуємо використовувати створення тематичних лепбуків як інструментів проєктної діяльності в освітньому процесі в умовах карантину, адже таке заняття розвиває відповідальність, вчать спілкуватись з однолітками та батьками, дитина має можливість проявити себе та дозволяє створити наочні образи до теми, що сприяє кращому усвідомленню та запам'ятовуванню навчального матеріалу.

3. Організація позакласної діяльності. На базі школи учні під час дистанційного навчання мали змогу долучатись до онлайн гуртків різного спрямування та на літній період було організовано онлайн-табір «Таємниці 4 країн» для школярів віком 8-10 років.

Діти з вчителем помандрували в Японію, Іспанію, Німеччину та Італію, дізнавались все про культуру, звичаї та їжу цих країнах; навчились готувати прості та особливі страви; вивчали фрази та цікаві вислови мовами цих країн.

Це сприяє вирішенню проблеми соціалізації в даних умовах, зазначених вище. Тобто з'являється альтернатива живого контакту віч-на-віч; взаємодія відбувається в даному моменті з іншими учнями та викладачем; зменшується дефіцит невербального і голосового спілкування тощо.

4. Додатково ми пропонуємо впроваджувати «Читацький клуб» під час якого можна ознайомитись з творчістю українських письменників сучасності. Учні 3-А класу на базі школи ознайомлювались з творчість Лесі Вороніної і їм пощасливилось зустрітись з автором, прочитаних книжок в режимі онлайн та послухати історії письменниці, задати питання.

5. З метою соціалізації школярів ми пропонуємо систематично використовувати офлайн та онлайн ігри та конкурси. Як приклад, наведемо конкурси, в яких можуть брати участь учні, починаючи з 1 класу:

Міжнародний інтерактивний природничий конкурс - КОЛОСОК. Міжнародна природознавча гра «Геліантус». Всеукраїнська українознавча гра «Соняшник». Міжнародна гра зі світової літератури «Sunflower». Міжнародний конкурс з інформатики та комп'ютерної вправності «Бобер» (2-11 класи) Міжнародний математичний конкурс «Кенгуру» (2-11 класи) Особливого значення останнім часом набули інтерактивні конкурси. Учнівські конкурси від освітнього проекту «На урок»: - Конкурс до Дня української писемності та мови «Слово до слова» - Всеукраїнський конкурс «Безпечний Інтернет» [27,54].

Метою цих конкурсів є підвищення інтересу учнів до навчання; систематизація та розширення знання про природу та навколишній світ; формування основних понять про суспільство тощо.

Ми в подальшому плануємо систематично заохочувати дітей до участі в різноманітних іграх та конкурсах [27, 55].

Сукупність інтерактивних форм і методів дають можливість створити комфортні умови для соціалізації молодшого школяра, за яких він відчуває

свою необхідність, розкриває свої здібності, відчуває впевненість у собі [20, 96].

Створювати ситуації реального спілкування, за якого учні охоче використовують завдання, виявляють цікавість до досліджуваного матеріалу, навчаються самостійно працювати з додатковою літературою. Використовувати текстові, табличні, графічні, музичні редактори та програми створення комп'ютерних презентацій.

Працюючи в пошуку результативних форм та методів роботи, створюючи умови для розвитку соціалізації молодшого школяра, ми дійшли висновку, що процес формування вмінь, навичок і компетентностей стає ефективним, якщо організувати навчання у інтерактивній взаємодії, яке ґрунтується на спільній діяльності і взаєморозумінні вчителя і учнів. Саме таке навчання, з використанням комунікативних технологій, сприяє формуванню соціальних компетентностей учнів, підвищує інтелект дитини, зміцнює її віру у власні здібності, стимулює активність і творчість [27, 97].

ВИСНОВКИ

Сучасне суспільство ставить до освіти нові вимоги, однією з яких є формування особистостей, що спроможні ухвалювати неординарні рішення, соціалізуватися у мінливому суспільстві. Активність, самостійність, творчість, здатність адаптуватися до стрімких змін – ці риси особистості дуже важливі на сучасному етапі розвитку людства. Особливо відчутно це стало в умовах пандемії COVID-19, що обмежує відвідування школярами закладів освіти та впровадження дистанційної форми навчання. Важливим завданням сучасного навчання є спрямованість на те, щоб готувати учнів не тільки пристосуватися до соціальних змін, але й активно освоювати їх.

В процесі виконання дипломної роботи ми дійшли до висновків:

1. На основі аналізу даних науково-методичних джерел ми дослідили інструменти соціалізації молодших школярів в умовах дистанційного навчання.

Ми пропонуємо список онлайн платформ для організації дистанційного навчання молодших школярів, за яких процес соціалізації молодшого школяра стає більш успішним: BrainBasketFoundation – допоможе опанувати програмування за допомогою візуальних матеріалів самостійно, діти можуть навчитися створювати ігри без допомоги дорослих; TheMetropolitanMuseumofArt – матеріали цього Youtube-каналу, допоможуть зануритися у світ мистецтва і проявити свою творчість, сприяє самостійності і реалізації здібностей і талантів дитини, які є значущими в процесі соціалізації особистості; GoogleClassroom – сервіс є безкоштовним, він призначений для навчальних закладів, адже спрощує організацію навчального процесу та процес взаємодії вчителя з учнями. Цей сервіс розширює навички учнів в користуванні гаджетами, допомагає учням

проявляти ініціативність і творчість; ClassDojo – робить навчання більш цікавим. Батьки мають можливість спостерігати за успішністю учнів з окремих предметів, а також бачити прогрес у соціальних та м'яких навичках дитини; LearningApps.org - онлайн-сервіс, що допоможе створити інтерактивні вправи, підвищує інтерес дитини до навчання, а активна участь дитини в навчальній діяльності є однією з першооснов формування її соціальної активності; платформа Moodle - безкоштовна віртуальний осередок навчання, що обладнаний необхідним інструментарієм для освітньої взаємодії вчителя та учнів школи. Система має великий спектр інструментів для моніторингу навчальної діяльності школярів. Платформа сприяє розвитку пізнавальної самостійності учнів.

2. Опрацювавши дані науково-педагогічну літературу ми уточнили зміст понять «Соціалізація» та «Дистанційне навчання» і визначили, що:

Соціалізація - це двосторонній процес, який включає в себе, з одного боку, засвоєння особою соціального досвіду в соціальному середовищі та системи соціальних зв'язків, з іншого боку, активний процес відтворення системи цих зв'язків людини за рахунок її активної діяльності, активного включення в соціальний осередок.

Соціалізація охоплює всі процеси співпраці в культурі, комунікації та навчання, за допомогою якої людина набуває здатності брати участь у суспільному житті. Виокремлюють три основні області, в яких відбувається становлення особистості: спілкування, діяльність, самосвідомість. Процес соціалізації відбувається як цілісність усіх трьох областей. Така цілісність створює для молодшого школяра реальність, в якій він може спілкуватися, оволодіваючи системою соціальних відносин. Як результат, сутність процесу соціалізації полягає в тому, що людина поступово переймає громадський досвід і використовує його для пристосування до суспільства.

Дистанційне навчання – це форма навчання, за якої здійснюється використання комп'ютерних технологій, що задовольняють необхідність у інтерактивній взаємодії вчителя та учнів.

Основною функцією дистанційного навчання є розвивання творчих та розумових здібностей молодшого школяра за допомогою відкритого й вільного використання всіх освітніх програм та ресурсів в мережі Інтернет.

Для впровадження дистанційної форми навчання необхідна наявність певного технічного забезпечення: комп'ютера, планшет, смартфона тощо та доступ до мережі Інтернет.

3. В ході дипломної роботи ми дослідили особливості впливу дистанційного навчання на рівень соціалізації здобувачів освіти і результати дослідження другого класу показали, що більшість учнів лишається на середньому рівні та один з учнів на низькому рівні соціалізації, що викликає занепокоєння. І це вимагає від вчителя пошуку нових ефективних шляхів соціалізації особистості молодшого школяра.

Основною ідеєю методики дистанційного навчання є формування навчального інформаційного осередку, яке включає в себе комп'ютерно-інформаційні джерела, електронні бібліотеки, відео та аудіо матеріали, книги і навчальні посібники. Незмінною частиною такого навчального осередку є молодші школярі і викладачі, взаємодіяння яких здійснюється за допомогою сучасних телекомунікаційних засобів. Таке навчальний простір надає унікальні можливості для отримання соціального досвіду, як самостійно, так і під керівництвом викладача. Одними труднощів дистанційного навчання ми вважаємо труднощі процесу соціалізації молодшого школяра, тобто перебування поза колективом однолітків ймовірно створить негаразди дитини в ситуаціях вирішення конфліктів, співпраці з ровесниками, що і

обумовлює соціалізацію учнів початкової школи в умовах дистанційного навчання як педагогічну проблему.

4. В ході дослідження ми обґрунтували шляхи соціалізації школяра в умовах дистанційного навчання та визначили, аби сприяти природній соціалізації дитини слід реалізовувати у навчально-виховному процесі діяльнісний підхід, відповідно до якого моральні правила і норми дитина засвоює швидше, в процесі співробітництва та комунікації з дорослими, однолітками, старшими та молодшими дітьми. Основна функція такого підходу полягає в тому, що набувається досвід ставлення дитини до світу, до людей, до самої себе. Шляхи:

а) Впровадження проектного навчання для соціалізації молодших школярів під час дистанційного навчання. Адже через проектне навчання учні мають можливість використовувати не лише знання з навчальних дисциплін, а й вчитися вести перемовини, ухвалювати спільні рішення, нести відповідальність відповідно до ролі в навчальній команді й разом інтерпретувати результати своєї діяльності.

б) Ми рекомендуємо використовувати створення тематичних лепбуків як інструментів проектної діяльності в освітньому процесі в умовах карантину, адже таке заняття розвиває відповідальність, вчать спілкуватись з однолітками та батьками, дитина має можливість проявити себе та дозволяє створити наочні образи до теми, що сприяє кращому усвідомленню та запам'ятовуванню навчального матеріалу.

в) Організація позакласної діяльності. Це сприяє вирішенню проблеми соціалізації в даних умовах, зазначених вище. Тобто з'являється альтернатива живого контакту віч-на-віч; взаємодія відбувається в даному моменті з іншими учнями та викладачем; зменшується дефіцит невербального і голосового спілкування тощо.

г) Додатково ми пропонуємо впроваджувати «Читацький клуб» під час якого можна ознайомитись з творчістю українських письменників сучасності. Учні 3-А класу на базі школи ознайомились з творчість Лесі Вороніної і їм пощасливилось зустрітись з автором, прочитаних книжок в режимі онлайн та послухати історії письменниці, задати питання.

г) З метою соціалізації школярів ми пропонуємо систематично використовувати офлайн та онлайн ігри та конкурси. Як приклад, наведемо конкурси, в яких можуть брати участь учні, починаючи з 1 класу:

Міжнародний інтерактивний природничий конкурс - КОЛОСОК.
Міжнародна природознавча гра «Геліантус». Всеукраїнська українознавча гра «Соняшник». Міжнародна гра зі світової літератури «Sunflower». Міжнародний конкурс з інформатики та комп'ютерної вправності «Бобер» (2-11 класи) Міжнародний математичний конкурс «Кенгуру» (2-11 класи) Особливого значення останнім часом набули інтерактивні конкурси. Учнівські конкурси від освітнього проекту «На урок»: - Конкурс до Дня української писемності та мови «Слово до слова» - Всеукраїнський конкурс «Безпечний Інтернет». Метою цих конкурсів є підвищення інтересу учнів до навчання; систематизація та розширення знання про природу та навколишній світ; формування основних понять про суспільство тощо.

Ми в подальшому плануємо систематично заохочувати дітей до участі в різноманітних іграх та конкурсах.

Сукупність інтерактивних форм і методів дають можливість створити комфортні умови для соціалізації молодшого школяра, за яких він відчуває свою необхідність, розкриває свої здібності, відчуває впевненість у собі

Створювати ситуації реального спілкування, за якого учні охоче використовують завдання, виявляють цікавість до досліджуваного матеріалу, навчаються самостійно працювати з додатковою літературою.

Використовувати текстові, табличні, графічні, музичні редактори та програми створення комп'ютерних презентацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон про освіту: офіц. вид. – Київ: Парламент, 2017, № 38-39, ст.380.
2. Державний стандарт початкової освіти: офіц. вид. – Київ: Парламент, 2018 - №87. - С.20-21.
3. Концепція Нової української школи: офіц. вид. – Київ: Парламент, 2016. - С.17-21.
4. Лист міністерства освіти і науки України: офіц. вид. – Київ: МОН, від 2 листопада 2020 щодо організації дистанційного навчання -№ 1/9-609. - С.1-9.
5. Горбунова В. Літо і карантин. Як правильно адаптувати дітей та підлітків: стаття. URL: <https://hromadske.ua/posts/lito-i-karantin-yak-pravilno-adaptuvati-ditej-ta-pidlitkiv> (дата звернення 02.03.2021).
6. Дараган, Т.М. Анкетування учнів на тему: "Моніторинг соціалізації особистості учня": анкета. URL: <https://vseosvita.ua/library/anketuvanna-ucniv-na-temu-monitoring-socializacii-osobistosti-ucna-93634.html> (дата звернення 07.03.2021).
7. Дистанційна освіта: стаття. URL: <http://vnz.org.ua/dystantsijna-osvita/pro> (дата звернення 18.02.2021).
8. Дистанційні технології в освіті: збірник науково-методичних рекомендації щодо організації виховання, навчання та розвитку учасників освітнього процесу під час карантину. / під ред. Ю. О. Бурцевої, Д. В. Малєєва. – Краматорськ : Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2020. – 95 с. – Електрон. аналог друк. вид.

9. Дубілка, Л.Ф. Шляхи соціалізації особистості в «Школі майбутнього» /Л.Ф.Дубинка// Світ виховання . - 2011. -№5.- с.14-18.
- 10.Дьоміна І. Проектне навчання: коротко про головне: стаття. URL: <https://nus.org.ua/view/proektne-navchannya-korotko-pro-golovne> (дата звернення 01.03.2021.)
- 11.Корольчук М. Дистанційне навчання: за і проти: блог. URL: <https://learning.ua/blog/201810/dystantsiine-navchannia-za-i-proty/>
12. Кравченко Т. Особливості соціального становлення молодших школярів, підлітків, старшокласників / Тамара Кравченко // Класний керівник. -2012. -№15/16.- с. 25-34.
13. Литвиненко, Л.А. Організація навчання та дозвілля під час карантину: корисні матеріали на допомогу педагогу: вебінар. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=fFP0d3r9ecQ> (дата звернення 01.03.2021).
14. Лопухівська, А. Соціалізація учнів в умовах навчально-виховного середовища сільської школи: стаття. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_prob1_silsk_shkolu/22/visnuk_20.pdf (дата звернення 23.02.2021).
15. Методичні рекомендації щодо організації проведення навчальних занять за допомогою дистанційних технологій для учнів початкової школи закладів загальної середньої освіти в умовах карантину URL: <file:///C:/Users/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C/Downloads/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%9F%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0.pdf>
16. Мірошнікова А. 4 способи зменшити тривожність дитини та яких нових навичок слід навчити на карантині: стаття. URL:

- <https://osvitoria.media/experience/4-sposoby-zmenshyty-tryvozhnist-dytyny-ta-yakyh-novyh-navychok-slid-navchyty-na-karantyni/>
17. Моїсеєв, С.О. Соціалізація дітей та учнівської молоді в сучасному освітньому просторі: метод. рекомендації. URL: <http://library.kherson.ua/socialisation/socializacija>
 18. Овчаренко, Л.С. Соціалізація учнів у навчально-виховному процесі: курсова робота. URL: <https://naurok.com.ua/socializaciya-uchniv-u-navchalno-vihovnomu-procesi-153735.html> (дата звернення 18.02.2021).
 19. Олійник, Н. Г. Соціалізація особистості школяра шляхом впровадження дистанційної освіти: стаття. URL: <https://vseosvita.ua/library/socializacia-osobistosti-skolara-slahom-vprovadzenna-distancijnoi-osviti-288240.html> (дата звернення 13.01.2021).
 20. Оносова, О.А. Віртуальна школа: проект. URL: <https://naurok.com.ua/proekt-distanciyna-shkola-90351.html> (дата звернення 07.02.2021).
 21. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації / упоряд. Лотоцька А., Пасічник О. – Київ: Смарт освіта, травень 2020. С.4-70.
 22. Організація середовища дистанційного навчання в середніх загальноосвітніх навчальних закладах : посібник / Богачков Ю.М., Биков В.Ю., Пінчук О.П., Манако А.Ф., Вольневич О.І., Царенко В.О., Ухань П.С., Мушка І.В. / Наук. ред. Ю.М. Богачков – Київ: Педагогічна думка, 2012. – 160 с.: іл.
 23. Пінчук, О.П. Особливості педагогічної взаємодії у середовищі дистанційного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів: доповідь. URL: <file:///C:/Users/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C/Desktop/11083672.pdf> (дата звернення 21.01.2021).

24. Роль школи у соціалізації дітей // Класний керівник. - 2012. - №15/16.- с.35-46.
25. Смірнова, Ю.А. Шляхи соціалізації особистості в сімейно-шкільному просторі: наукова робота. URL: <https://vseosvita.ua/library/slahi-socializacii-osobistosti-v-simejno-skilnomu-prostori-111876.html> (дата звернення 01.03.2021).
26. Тищенко, Н. В. Організація самостійної роботи як фактор соціалізації особистості молодшого школяра: кваліфікаційна робота. URL: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/2698/1/%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%20%D0%A2%D0%B8%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9D.%D0%92.%20%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8%20%D1%8F%D0%BA%20%D1%84%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%20%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%88%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%B0%20%E2%80%94%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%8F.pdf> (дата звернення 07.03.2021).
27. Ціннісна складова соціалізації особистості дитини в умовах сьогодення: навч.- метод. посіб. / Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. 23 квітня 2020 р., м. Дніпро, КЗВО «ДАНУ» ДОР» / Наук. ред. В. В. Сиченко, О. В. Ковшар, В. В. Шинкаренко, С. В. Майданенко. - Дніпро. - 278 с.

ДОДАТОК А

Моніторинг рівня соціалізації молодших школярів.

Інструкція: Тобі пропонується тест, який включає 20 тверджень. Уважно прочитай кожне з них та виріши, наскільки воно тебе характеризує. У бланку слід зазначити відповідь, базуючись на таких оцінках:

- 4- завжди,
- 3 – майже завжди,
- 2 – іноді,
- 1 – дуже рідко,
- 0 – ніколи.

1. Прагну слухатися у всьому своїх вчителів та батьків.
2. Вважаю, що завжди треба чимось відрізнятись від інших.
3. За щоб я не взявся - досягаю успіху.
4. Я вмію прощати.
5. Я прагну чинити так само, як і всі мої товариші.
6. Мені хочеться бути попереду інших в будь-якій справі.
7. Я стаю впевнений, коли упевнений, що я правий.
8. Вважаю, що робити людям добро - це головне у житті.
9. Прагну чинити так, щоб мене хвалили оточуючі.
10. Спілкуюся з товаришами, відстоюю свою думку.
11. Якщо я щось задумаю, то обов'язково зроблю.
12. Мені подобається допомагати іншим.
13. Мені хочеться, щоб зі мною всі дружили.
14. Якщо мені не подобаються люди, то я не буду з ними спілкуватися.
15. Прагну завжди перемагати і вигравати.
16. Переживаю неприємності інших, як свої.
17. Прагну не сваритися з товаришами.
18. Прагну довести свою правоту, навіть якщо з моєю думкою не згодні оточуючі.
19. Якщо я беруся за справу, то обов'язково доведу її до кінця.
20. Прагну захищати тих, кого ображають.

1.	5.	9.	13.	17.
2.	6.	10.	14.	18.
3.	7.	11.	15.	19.
4.	8.	12.	16.	20.

ДОДАТОК Б

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Я, Константинова Олександра Сергіївна, учасниця освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

– дотримуватися:

- вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
- принципів та правил академічної доброчесності;
- нульової толерантності до академічного плагіату;
- моральних норм та правил етичної поведінки;
- толерантного ставлення до інших;
- дотримуватися високого рівня культури спілкування;

– надавати згоду на:

- безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
- оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
- використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;

– самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;

– надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;

– не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;

– своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;

– не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;

– підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;

– поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;

– не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;

– відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;

– запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;

– не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;

– не підроблювати документи;

– не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;

– не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;

– не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;

– не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;

– не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;

– не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

15.04.2021

(дата)

(підпис)

Константинова О.С.

(ім'я, прізвище)

